

Maria Lindvall / Anna Vroland SBK
Gunilla Hansson / Pål Svensson SF

Servicenämnden, Byggnadsnämnden

Utemiljö vid skolor i Lunds kommun – Råd och riktlinjer, remissutskick

Dnr SN 2019/0205, BN 2019/0280

Sammanfattning

De senaste åren har det blivit allt svårare att avsätta stora friytor till skolor på grund av bland annat en mer intensiv förtätning av staden. Det har vid några tillfällen varit så svårt att i planeringsskedet skapa förutsättningar för nya förskolor och skolor, att initiativ tagits till att utarbeta kommungemensamma råd och riktlinjer. Riktlinjerna ska framöver säkerställa en effektiv process som tillvaratar olika intressen och hittar konstruktiva och välavvägda, långsiktigt hållbara lösningar. Parallellt med frågan om friytans storlek har också fokus ökat på frågan om hur skolgårdarna utformas och hur god kvalitet ska skapas för eleverna och lärandemiljön.

Utemiljö vid skolor i Lunds kommun är ett förslag till råd och riktlinjer som är framtaget i samarbete mellan flera förvaltningar och förtroendevalda och ger en samlad bild av hur kommunen ska arbeta med planering, utformning och upprustning av skolgårdar inom Lunds kommun. I förslaget till riktlinjer anges vilka rapporter och handlingar som ger bra underlag för bedömningar av skolgårdar i olika skeden. Förslaget omfattar också två framtagna *Skolgårdsfaktorer* för skolor i Lunds kommun. Skolgårdsfaktorerna är verktyg för att göra bedömningar kring kvaliteten på en skolgård. Ambitionen är att skapa tillräckligt stora och kvalitativa utemiljöer som möter elevernas behov och bidrar till en god hälsa och bra lärandemiljö.

Utemiljö vid skolor i Lunds kommun föreslås nu skickas på remiss till berörda instanser.

Beslutsunderlag

Stadsbyggnadskontorets och serviceförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2019-06-27 (denna handling)

Utemiljö vid skolor i Lunds kommun – råd och riktlinjer, daterad 2019-06-27 inklusive bilagor.

Barnets bästa

Skolgårdar som möter barns behov bidrar till bättre hälsa och lärande för barn. Det är samtidigt av vikt för dagens barn och ungdomar, vilka är morgondagens vuxna, att dagens stadsplanering och samhällsbyggnad är långsiktigt hållbar och hanterar målkonflikter på ett strategiskt och övervägt sätt.

Ärendet

Bakgrund

Inom Lunds kommun finns flera beslut som i olika sammanhang på något sätt hanterar grundskolornas utemiljö. I de flesta besluten sätts ett mått på storleken på utemiljö i förhållande till antalet elever som ska vara på skolan. Måtten har ofta varit ambitiösa, vilket i grunden är bra sett ur ett barnperspektiv. De senaste åren har det dock blivit allt svårare att skapa stora friytor till skolor på grund av en intensivare förtätning av staden, samtidigt som en ökad ambition om att ha stora skolenheter finns. Lunds kommuns beslutade *Målbeskrivning för skolans och förskolans utomhusmiljö*, senast uppdaterad 2013, bedöms fortfarande vara relevant och utgör en grund för det nu genomförda arbetet. Utöver dessa mål har det dock saknats styrdokument som reglerar den kvalitativa utformningen av gårdarna.

Utformandet av *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun* har sin grund i de råd och riktlinjer som är gällande för *Utemiljö vid förskolor i Lunds kommun*, antagen av KF 2018-03-22. Arbetet med detta dokument påbörjades parallellt med slutförandet av förskolegårdsarbetet. Ett presidiummöte mellan BN, SN och BSN hölls 2018-03-13 där underlagsmaterial presenterades och synpunkter framfördes för det fortsatta arbetet. Vid ett nytt presidiummöte 2019-06-11 fick BN och SN i uppdrag att initiera ärendet hos kommunfullmäktige och dessförinnan sköta remissförfarandet.

Process

En arbetsgrupp med representanter från SBK, BSF, SF (Lundafastigheter och Markentreprenad) har gemensamt tagit fram materialet. Arbetsgruppen har stämt av med en referensgrupp med fler representanter från dessa förvaltningar samt miljöförvaltningen, Naturskolan, kultur- och fritidsförvaltningen, tekniska förvaltningen (park- och naturavdelningen) samt utbildningsförvaltningen. Avstämningar med de förtroendevalda har skett enligt ovan.

Arbetsgruppen har arbetat med att skapa en samsyn kring hur kommunen ska arbeta med skolgårdarna och ta fram förslag till råd

och riktlinjer för kommunen. Utgångspunkten har framför allt varit det allmänna rådet och vägledningen *Gör plats för barn och unga* från Boverket om hur Plan- och bygglagens krav på tillräckligt stor friyta på skolor och förskolor ska tolkas. Två nya *Skolgårdsfaktorer* har tagits fram i samverkan. En för årskurserna F-6 och fritids samt en för årskurs 7-9 och gymnasiet.

Arbetet i sig har resulterat i en utökad dialog över förvaltningsgränserna inom området, samt ytterligare ökat förståelsen för de olika behoven och synsätten som finns.

Förslag

De föreslagna råden och riktlinjerna enligt *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun* innebär i korthet följande. De ytmått som anges i dessa råd och riktlinjer för utemiljöer till skolor, ska alltid användas som en första utgångspunkt i tidiga planeringsskeden. Avvägningar görs sedan utifrån det enskilda fallet och med de verktyg och skrifter som redovisas i *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun*. Förslaget tar också fasta på behovet av möjlighet till förändringar under processens gång. Dialog mellan berörda förvaltningar ska finnas såväl i tidiga planeringsskeden, som under planeringens olika faser fram till förvaltningsskede. Avvägningar som gjorts som påverkar elevernas utemiljö ska dokumenteras under processens gång.

De framtagna skolgårdsfaktorerna är tänkta att användas som en hjälp för att värdera ytan, hur ytorna ska användas och disponeras samt vad som krävs för att hålla en god kvalitet.

Vad gäller dokumentägandet avseende *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun*, inklusive de två skolgårdsfaktorerna, föreslås stadsbyggnadskontoret få uppdraget att ansvara för revideringar och att uppdatera dokumenten vid behov. Sådana uppdateringar och revideringar anmäls till samtliga berörda nämnder och för det fall att ändringarna är av större eller mer genomgripande slag kan ny politisk behandling krävas. Detta ska dock inte vara fallet avseende de mindre justeringar som kan behöva ske fortlöpande.

Ett beslut i Kommunfullmäktige om att anta *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun* föreslås samtidigt ersätta samtliga tidigare övergripande beslut (ej objektspecifika) som har fattats angående storlek på skolgårdar.

I samband med antagande i Kommunfullmäktige föreslås berörda politiker, tjänstemän och skolpersonal få utbildning inom området. Naturskolan håller i utbildningarna tillsammans med berörda förvaltningar.

Förslag till beslut

Servicenämnden och Byggnadsnämnden föreslås besluta

att skicka ut *Utemiljö vid skolor i Lunds kommun* – råd och riktlinjer på remiss.

STADSBYGGNADSKONTORET

SERVICEFÖRVALTNINGEN

Anna Vroland
Tf Stadsbyggnadsdirektör

Pål Svensson
Servicedirektör

Beslut expedieras till:

Akten

Förvaltningscheferna

Nämnder som ska besvara remissen:

Miljönämnden

Barn och skolnämnden

Tekniska nämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Utbildningsnämnden

Kommunstyrelsen

LKF

Kommunala funktionshinderrådet

För information:

Socialförvaltningen

Vård och omsorgsförvaltningen